

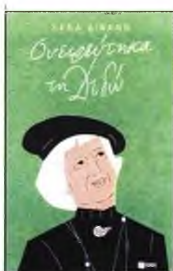
Plutôt la vie

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΠΕΡΑΝΤΩΝΑΚΗ

Ολοι λίγο-πολύ γνωρίζουμε τη Διδώ Σωτηρίου, τη συγγραφέα των «Ματωμένων χωμάτων», μυθιστορήματος στο οποίο σκιαγραφεί τα γεγονότα του 1922 από την πλευρά ενός απλού ανθρώπου που τα έζησε. Μαζί με το τραύμα, η συγγραφέας ασκεί κριτική και στον ιμπεριαλισμό ο οποίος βάζει τους λαούς, που μέχρι τότε ζούσαν σχετικά αρμονικά, να σφάζονται.

Δεν πολυξέρουμε, όμως, ότι η ζωή της συμπορεύτηκε και ψήθηκε μέσα στις σημαντικότερες ιστορικές στιγμές του έθνους, από το 1909, όταν η συγγραφέας γεννήθηκε στο Αϊδίني της Μικρασίας ως Διδώ Παππά, μέχρι το 2004, όταν πέθανε. Βίωσε την Καταστροφή της Σμύρνης και τη δικτατορία του Μεταξά, πήρε ενεργό μέρος στην Αντίσταση, τρίφτηκε στη λαιμητόμο του Εμφυλίου, συμμετείχε στο Συνέδριο της Κοινωνίας των Εθνών το 1935 και στο ιδρυτικό Συνέδριο της Δημοκρατικής Ομοσπονδίας Φυλακών το 1945, ήταν παρούσα στη δίκη του Νίκου Μπελογιάννη (ο οποίος ήταν σύντροφος της αδελφής της, Ελλην Παππά, και πατέρας του παιδιού της), έζησε τη δικτατορία των συνταγματαρχών... Ως δημοσιογράφος, λογοτέχνης και ανεξάρτητο πνεύμα συστρατεύτηκε στο ΚΚΕ, αλλά το 1947 διαγράφηκε, επειδή όρθωσε την αυτόνομη σκέψη της απέναντι στην καταδύναστευση του κόμματος.

Μια βιογραφία της, λοιπόν, καλείται να αναδείξει όχι μόνο τα ορόσημα της ζωής της, αλλά και το στίγμα που αυτά άφησαν στην προσωπικότητά της. Ακόμα περισσότερο, να μεταδώσει τον σφυγμό της, το «Plutôt la vie» ως μότο της κοσμοθεωρίας της, την αεικίνητη φιγούρα της που περνά πάνω από τα κάρβουνα με αξιοθαύμαστη ζωντάνια.

ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ
Ονειρεύτηκα τη Διδώ

Σελ. 372
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ, 2022

Λένα Διβάνη

Η Λένα Διβάνη τα τελευταία χρόνια έχει εξελιχθεί σε μετρού είδους της μυθιστορηματικής βιογραφίας. Εκτός από τη Διδώ Σωτηρίου, έχει βιογραφήσει τον Ιωάννη Καποδίστρια στο «Πικρό ποτήρι» (2020) και λίγο πριν, το 2019, είχε εκδώσει ένα βιβλίο με τίτλο «Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας», όπου βιογραφεί οκτώ ζεύγη ιστορικών φυσιογνωμιών, οι οποίες έζησαν την Ιστορία και τον έρωτά τους από κοινού: ο Δημήτριος Υψηλάντης και η Μαντώ Μαυρογένους, ο Οθώνας και η Αμαλία, ο Χαρίλαος και η Σοφία Τρικούπη, ο Γεώργιος Παπανδρέου και η Κυβέλη, ο Ιωάννης Δραγούμης με την Πηνελόπη Δέλτα και τη Μαρίκα Κοτοπούλη, ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Ελενα Σκυ-

λίτση, ο Παύλος και η Φρειδερίκη, ο Νίκος Μπελογιάννης και η Ελλην Παππά.

Η Λ. Διβάνη συνδυάζει την ιστορική σκευή της με τη λογοτεχνική πένα, την επιστημονικότητα με το θελκτικό ύφος. Πρώην καθηγήτρια της Ιστορίας Εξωτερικής Πολιτικής, γνωρίζει να ψάχνει το παρελθόν, αλλά είναι σε θέση συνάμα να το αναπλάθει χωρίς να πνιγεται στη σκόνη του. Έτσι, κάθε βιογραφία της είναι μια τεκμηριωμένη ολότητα, ντυμένη με χυμώδη γραφή, πολύχρωμα σχέδια, σχόλια και πινελιές, που ζωντανεύουν τη ζωή του βιογραφούμενου της. Ειδικά εδώ, η μυθιστορηματική βιογραφία της Δ. Σωτηρίου δίνεται με τη μορφή διαλόγου μαζί της, όπου η συνεντευξιάστρια κατα-

θέτει την έρευνά της, τα διαβήματα της, τις συζητήσεις που είχε κάνει με πρόσωπα τα οποία γνώριζαν τη νεκρή πλέον συγγραφέα, κι η τελευταία εξηγεί, μα πάνω απ' όλα φωτίζει τον τρόπο με τον οποίο έζησε την ατομική και συλλογική ιστορία.

Η Σωτηρίου δεν θέλησε ποτέ να σκαβωθεί σε έναν παγωμένο τρόπο ζωής και γι' αυτό δεν έκανε παιδιά, μολονότι χρωστά αιώνια ευγνωμοσύνη στον άντρα της Πλάτωνα, που στάθηκε δίπλα της με όλη τη νηφαλιότητά του. Δεν αποδέχτηκε ποτέ το άδικο και γι' αυτό στρατεύτηκε με το ΚΚΕ, διεκδικώντας τα δικαιώματα των αδικημένων και των γυναικών, αν και αμοιβαία χώρισαν τους δρόμους τους, όταν αυτή ένωσε ότι η ανεξάρτητη φωνή της

πνίγεται. Ζυμωμένη με τον λόγο, τόσο τον προφορικό όσο και τον γραπτό, έγινε δημοσιογράφος για να ευαισθητοποιεί και να τέρπει με τη γραφή της, παρόλο που άργησε να μπει στον λογοτεχνικό στίβο: σε ηλικία πενήντα ετών έγραψε το «Οι νεκροί περιμένουν», ακολούθησαν τα «Ματωμένα χώματα» για τη Μικρά Ασία, έπειτα η «Εντολή», με θέμα την υπόθεση Μπελογιάννη, και τέλος το «Κατεδαφιζόμεθα».

Η Λ. Διβάνη, βιογραφώντας τη Δ. Σωτηρίου, δείχνει και τον δικό της τρόπο σκέψης: έτσι στο βιβλίο η ζωή της Μικρασιάτισσας συγγραφέως διαθλάται στο βλέμμα μιας σύγχρονης ιστορικού που θαυμάζει αλλά και κρίνει καλοπροαίρετα τη σκέψη και τη δράση της.

Η Λ. Διβάνη, βιογραφώντας τη Δ. Σωτηρίου, δείχνει και τον δικό της τρόπο σκέψης: έτσι στο βιβλίο η ζωή της Μικρασιάτισσας συγγραφέως διαθλάται στο βλέμμα μιας σύγχρονης ιστορικού που θαυμάζει αλλά και κρίνει καλοπροαίρετα τη σκέψη και τη δράση της